Список використаних джерел

1. Велика дидактика / Ян Амос Коменський; під ред. з біограф. нарисом і примітками проф. Красновського А. Л. К. : Рад. школа, 1940.
2. Зязюн І.А. Філософські засади освіти: освітні і виховні парадигми, освітні технології, діалектика педагогічної дії. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти: Монографія. К., 2003. 246 с.
3. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. К. : Міленіум, 2006. 344 с.

Вікторія МАЛЬЧЕНКО

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Актуальність ефективного використання інтерактивних методів навчання в педагогічній практиці у школах полягає в тому, що такий підхід передбачає активну участь учнів у навчальному процесі, що сприяє розвитку їхнього критичного мислення, творчих здібностей, комунікативних навичок.

Мета нашого пошуку полягає в дослідженні ефективності використання інтерактивних методів навчання в педагогічній практиці, здійсненні аналізу теоретичних основ використання інтерактивних методів навчання. Для цього потрібно охарактеризувати основні види інтерактивних методів навчання, визначити фактори, що впливають на ефективність використання інтерактивних методів навчання.

Дослідження із даної теми проводились О. Пометуном, Л. Пироженко, В. Шаталовим, С. Лисенковою, Ш. Амонашвілі та ін. Вони розробили класифікацію інтерактивних методів навчання та провели дослідження їхньої ефективності. В. Шаталов розробив систему навчання, яка передбачає використання колективних форм роботи. С. Лисенкова розробила систему навчання, яка передбачає використання ігрових методів. Якщо говорити про закордонних дослідників, то грузинський вчений Ш. Амонашвілі розробив педагогічну систему, яка передбачає активну участь учнів у навчальному процесі. Результати досліджень цих науковців і педагогів показали, що інтерактивні методи навчання є ефективним засобом підвищення якості освіти. Вони сприяють формуванню у школярів ключових компетентностей, підвищують мотивацію до навчання та сприяють розвитку особистості учня.

Впровадження інтерактивних методів навчання є актуальною темою в галузі освіти. Ця інноваційна стратегія навчання спрямована на поліпшення якості навчання та розвиток інтелектуальних здібностей учнів. Інтерактивні методи активно застосовуються в педагогічній практиці з метою підвищення зацікавленості та розуміння матеріалу, залучення учнів до активної участі у процесі навчання, а також покращення рівня їх знань і навичок.

Деякі особливості інтерактивних методів викладання включають:

1. Залучення учнів до активної участі. Інтерактивні методи навчання спрямовані на активне залучення дітей до процесу навчання, що значно підвищує їхню мотивацію та інтерес до навчального матеріалу.

2. Стимулювання критичного мислення. Інтерактиви сприяють розвитку критичного мислення та аналітичних навичок в учнів. Вони дозволяють школярам розглядати проблему з різних сторін та знаходити різні рішення.

3. Використання технологій: сучасні технології дозволяють інтегрувати інтерактивні методи навчання, такі як віртуальні лабораторії, відеоконференції та інтерактивні дошки. Це робить навчання більш ефективним і захоплюючим.

4. Взаємодія між учнями: інтерактивні методи навчання сприяють взаємодії між школярами і створюють атмосферу співпраці та взаємодопомоги. Це допомагає залучити дітей до навчального процесу та підвищити його ефективність.

5. Адаптація до індивідуальних потреб учнів: інтерактивні методи навчання дозволяють педагогам адаптувати навчання до індивідуальних потреб учня, що сприяє кращому розвитку кожного у класі [1, с. 107].

На відміну від традиційних форм навчання, де інформація передається від вчителя до учня в одному напрямку із запитаннями «послухай», «запам'ятай» і «відтвори», інтерактивні методи навчання активно включають учнів у навчальний процес. Замість ролі пасивного слухача, діти стають активними учасниками, які одночасно засвоюють інформацію та приймають участь в роботі.

Важливо підкреслити, що інтерактивне навчання сприяє активному обговоренню і обміну думками серед учнів. Практика показує, що школярі швидше засвоюють матеріал, коли вони в першу чергу мають можливість самостійно обговорювати та розглядати питання.

Однак інтерактивне навчання не обмежується лише засвоєнням фактичних знань. Воно також розвиває у школярів навички критичного мислення і навички застосування цих знань для аналізу, оцінки та прийняття рішень. Інтерактивні методи навчання спрямовані на створення платформи для більш широкої взаємодії учнів, які співпрацюють не лише з вчителем, але і між собою.

Ці методи навчання, спрямовані на особистісний розвиток і розширення можливостей учнів, успішно використовуються в педагогічній практиці. Вони сприяють підвищенню якості освіти та розвитку навичок, які школярі можуть застосовувати потім у житті та кар'єрі.

Основними завданнями інтерактивних методів навчання є перш за все спонукання та підвищення інтересу учня до навчання. Важливо створити стимули для активної участі учнів у навчальному процесі, підняти їхню мотивацію та бажання вивчати новий матеріал. Наступним завданням інтерактивних методів є підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу. Інтерактивні методи сприяють кращому розумінню і запам'ятовуванню інформації завдяки активній взаємодії школярів з матеріалом. Варто зазначити, що надання учням можливості самостійного пошуку навчальної інформації, шляхів і варіантів вирішення поставленої навчальної та наукової задачі розвиває навички самостійної роботи та критичного мислення. Інтерактивні методи навчання передбачають також формування взаємодії між учнями, вміння висловлювати і відстоювати власну думку, аргументувати її. під час освітнього процесу. Інтерактивні методи сприяють розвитку комунікаційних навичок, сприяють формуванню учнівських навичок роботи в колективі, а також повагу до різних точок зору.

Використання інтерактивних методів навчання значно змінює роль вчителя в освітньому процесі. Учителі перестають бути центральною фігурою і стають співрегуляторами процесу. Їхнє завдання полягає в створенні ефективних інтерактивних навчальних завдань, спрямованих на розвиток навичок і формулювання питань для обговорення серед учнів. У процесі навчання вчителі та учні взаємодіють між собою, спільно вирішують навчальні завдання і питання, вирішують конфлікти та долають виклики. Усе це відображає суть інтерактивних форм навчання.

Дмітрієв Ю., Михайленко О. та Чаплінський А. виокремлюють такі види інтерактивного навчання: «метод проектів, ділові ігри, круглий стіл, акваріум, BarCamp або антиконференція, ПОПС-формулу, дерево рішень» [3, с. 451]. «Мозковий штурм» полягає в генерації питань і відповідей на них, а також в обговоренні пропозицій на певну тему. Після цього проводиться аналіз правильності або неправильності відповідей, де основний акцент робиться на учнях, що допомагають один одному та самостійно здійснюють аналіз. Порівняльні діаграми, кластери та пазли дозволяють учням займатись

пошуком рішень ключових проблем у міні-темі, яку поставив вчитель. Учні взаємодіють, порівнюють і об'єднують інформацію, щоб повністю зрозуміти тему. Інтерактивне заняття з використанням інформаційно-комунікаційних технологій полягає у використання різних технологій: аудіо- та відеоматеріали, електронні навчальні програми, онлайн-ресурси та сайти. «Круглий стіл» передбачає колективне обговорення і пошук вирішення певної проблеми. Учні висловлюють ідеї, думки та припущення, обговорюють різні погляди та пропозиції. «Ділові ігри» спрямовані на гру при певній ситуації. Учні повинні обігравши власну роль вирішити проблему, яка стоїть перед ними. При цьому їм дозволено взаємодіяти один з одним, спільно розглядаючи альтернативні варіанти та розв'язання. Метод «акваріум» включає обговорення проблемної ситуації, яку імітують декілька учасників. Інші повинні спостерігати та аналізувати дії, пропонувати вирішення проблем. Метод проектів передбачає самостійну підготовку на певну тему. Наступний крок – захист перед іншими учнями. «BarCamp», або «анти конференція» полягає у створенні обговорення, де учні виступають як організатори та презентують нові ідеї на задану тему. Після цього проводиться голосування за найцікавішу пропозицію.

Отже, інтерактивні методи навчання передбачають активну взаємодію між вчителем та учнем, а також між самими учнями. Основними складовими цих методів є діалог, обговорення, розв'язання завдань, проекти, ігри та імітація реальних ситуацій. Однією з головних переваг інтерактивних методів навчання є залучення учнів до активної роботи над матеріалом. Це допомагає краще засвоювати і розуміти навчальний матеріал.

О. Власій, О. Дудка та М. Стефанишин проводили дидактичний експеримент. Дослідниці спочатку виявили наявний рівень знань учнів, а потім почали використовувати інтерактивні методи навчання на уроках. Аналіз отриманих результатів був узагальнений та систематизований. Дослідниці довели, що використання інтерактивних методів навчання в освітньому процесі позитивно впливає на розвиток учнів. Зауважено, що такого результату можна досягнути за умови залучення усіх школярів до роботи, створення можливості самовираження кожного учня. Основною запорукою успіху є дотримання регламенту та взаємоповаги [2, с. 130].

Отже, першою перевагою інтерактивних методів навчання є створення сприятливого середовища для взаємодії і комунікації між учнями та вчителем. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, вміння слухати та висловлювати свою думку, а також розвиває критичне мислення. Учні вчаться аргументувати свої погляди, слухати інших та приймати конструктивну критику.

Другою перевагою інтерактивних методів навчання є підвищення інтересу до предмета та навчального процесу загалом. Учні більше зацікавлені в навчанні, коли вони беруть активну участь у ньому, коли вони можуть виразити свою творчість та участь у створенні знань. Це допомагає зменшити відчуття нудьги та монотонності, які можуть виникнути у традиційних методах навчання.

Третьою перевагою інтерактивних методів навчання є покращення пам'яті та засвоєння матеріалу. Учні навчаються краще, коли вони можуть використовувати різні сенсорні канали, такі як зоровий, слуховий і кінестетичний, для засвоєння інформації. Інтерактивні методи дозволяють використовувати всі ці канали, що сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню матеріалу.

Четвертою перевагою інтерактивних методів навчання є підвищення рівня участі та відповідальності учнів у навчальному процесі. Учні стають більш самостійними та самоорганізованими, беручи на себе більше відповідальності за власне навчання. Це сприяє розвитку навичок саморегуляції та самоконтролю, які є важливими в навчанні та в подальшому житті.

Підсумовуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що інтерактивні методи навчання дозволяють підвищити якість освіти, створити стимули для активної участі учнів у навчанні, розвинути їх комунікативні навички та критичне мислення. Вони сприяють покращенню засвоєння навчального матеріалу та навичок самостійної роботи. Крім того, інтерактивні методи навчання сприяють розвитку учнівських навичок роботи в колективі, формуванню умінь висловлювати та аргументувати власну думку, а також приймати конструктивну критику.

Результати наукових досліджень та педагогічна практика переконливо свідчать про те, що інтерактивні методи навчання успішно застосовуються в педагогічній практиці. Вони сприяють підвищенню мотивації учнів до навчання, покращенню рівня засвоєння матеріалу та розвитку необхідних навичок.

Список використаних джерел

1. Алілуйко М. С., Гаврищак Г. Р. Інтерактивне навчання як запорука якісної професійної освіти. VII Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти». ТНПУ ім. В. Гнатюка, 20-21 квітня 2023 р. С.107-108.
2. Власій О., Дудка О., Стефанишин М. Інтерактивні технології як засіб підвищення ефективності навчання. Гірська школа українських Карпат, №23. 2020. С.128-132.
3. Дмітрієв Ю. О., Михайленко О. Ю. та Чаплінський А. П. Методи викладання при інтерактивному навчанні. Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Вип. 24, 2021. С.451-455.

Вікторія АПОНЧУК

ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ І ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПЕДАГОГІВ-НОВАТОРІВ

Педагогічна галузь завжди була на передових рубежах суспільного розвитку. Педагоги несуть відповідальність за формування майбутнього суспільства через виховання та навчання молодого покоління. Сучасний світ, з його стрімким розвитком технологій, змінами в соціокультурному середовищі і різноманітністю освітніх потреб, ставить перед педагогами виклики, на які потрібно відповідати. Рушійною силою у дидактичному процесі виступають педагоги-новатори .

Однак, поняття «педагог-новатор» вимагає розгляду та уточнення. Хто такі педагоги-новатори, і чим вони відрізняються від інших вчителів? Які прийоми навчання та форми організації навчально-виховного процесу вони використовують? Які результати досягаються завдяки їхній діяльності? Ці питання стають актуальними в контексті підготовки учителів середньої школи та розвитку освіти загалом.

Новатор – це спеціаліст, який приймає та практично реалізує передові підходи в своїй галузі діяльності. Новаторство в українській освіті було викликано суспільним розвитком та бажанням вчителів з різних галузей покращити навчання та виховання. Це стосується особливо вчителів математики, фізики, літератури, мови, образотворчого мистецтва та початкових класів. Новаторський досвід відрізняється своєю оригінальністю та новаторським підходом. Інновації можуть бути об’єктивними або суб’єктивними. Об’єктивний досвід означає, що він базується на експериментальних дослідженнях, і новаторський досвід може бути оцінений за оригінальністю та